

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ БУДІВЕЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ» НА 2014-2018 Р.

УДК 693.82:005.21

АВТОР

ФАРЕНЮК Г.Г. доктор технічних наук, директор
ДП НДІБК

АНОТАЦІЯ

Визначено стратегічні напрями та цілі науково-технічної діяльності ДП НДІБК, як стратегічного підприємства за своїм науково-технічним потенціалом. Стратегію розвитку ДП НДІБК спрямовано на реалізацію державної політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства.

The strategic directions and tasks of NIISK (as strategic enterprise on its scientific potential), scientific and technical activity are determined in paper. The NIISK development strategy is directed to implementation of the state policy in area of construction, architecture, urban planning and housing and communal services.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

будівлі, споруди, конструкції, геотехніка, сейсмостійке будівництво, акустика, теплотехніка, безпека експлуатації будівель і споруд, науково-технічний супровід будівельних об'єктів

На виконання Указу Президента України від 12.03.2013 № 128 «Про Національний план дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» Інститутом розроблений Стратегічний план розвитку Державного підприємства «Державний науково-дослідний

інститут будівельних конструкцій» на 2014-2018 роки, затверджений Мінрегіоном України 28 жовтня 2013 року.

ДП НДІБК є стратегічним підприємством за своїм науково-технічним потенціалом та базовою науково-дослідною організацією в будівельному комплексі України.

ДП НДІБК визначає науково-технічну політику в галузі конструкцій, будівель і споруд, геотехніки, сейсмостійкого будівництва, будівельної акустики і теплотехніки, безпеки експлуатації, науково-технічного супроводу будівельних об'єктів та будівельної діяльності в атомній енергетиці, в т.ч. на об'єкті "Укриття" ЧАЕС, оцінки відповідності та підтвердження придатності продукції у будівництві, методів та засобів дослідження будівельних конструкцій, виробів та матеріалів, а також розроблення державних будівельних норм і стандартів.

Досвід України, зокрема ДП НДІБК щодо здійснення науково-технічного супроводу проектування, зведення та експлуатації будівель і споруд, був схвалений і рекомендований для впровадження на ХХХ засіданні Міжурядової Ради по співробітництву в будівельній діяльності країн СНД.

Стратегічний план розвитку ДП НДІБК визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання, на виконання яких спрямована науково-технічна діяльність інституту щодо практичної реалізації державної політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства.

ДП НДІБК, як єдина у будівельній галузі наукова установа, що комплексно вивчає складну систему «грунтова основа – фундамент – надземна частина будівлі (споруди) – теплоізоляційна оболонка – енергоефективність будівлі – акустичний комфорт», визначає наукові передумови забезпечення надійності та безпеки експлуатації будівельних об'єктів житлового, громадського та промислового комплексу України.

Метою Стратегії розвитку ДП НДІБК є реалізація державної політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства через активізацію науково-технічної діяльності.

Для досягнення цієї мети встановлено такі завдання:

- забезпечити інтеграцію наукової діяльності в будівельній галузі, зокрема у сфері нормування та стандартизації, у Європейський науково-технічний простір;
- направити науково-технічний потенціал Інституту на забезпечення реальних потреб інноваційного розвитку будівельної галузі й підвищення конкурентноспроможності будівельної продукції.
- посилити інтеграцію до будівельної галузі України через співпрацю з вищими навчальними закладами, проектними і будівельними організаціями;
- підвищити ефективність науково-технічної та комерційної діяльності Інституту.

Інститутом за планами Мінрегіону України виконуються заходи, що передбачені бюджетною програмою з нормування та стандартизації у сфері будівництва, згідно з Концепцією реалізації державної політики з нормативного забезпечення будівництва в Україні на період до 2015 року та Постановою від 13.04.2011 № 471 «Про затвердження Програми перегляду державних будівельних норм і правил на період до 2015 року».

Актуальним завданням Інституту є впровадження Єврокодів в Україні. Для забезпечення гармонізації нормативної бази України з нормативною базою ЄС та можливості проектування будівельних конструкцій за Єврокодами встановлений період одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі ДБН, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами ЄС.

Стратегічні напрями науково-технічної діяльності визначені Статутом Інституту та Положенням про базову організацію з науково-технічної діяльності у сферах будівництва, промисловості будівельних матеріалів, архітектури і містобудування Мінрегіону України.

Інститут, як базова організація з науково-технічної діяльності у будівництві здійснює:

- науково-технічне, дослідне, нормативно-методичне та інформаційне забезпечення, включаючи науково-технічний супровід проектування, будівництва та експлуатації конструкцій будівельних об'єктів;
- забезпечення функціонування технічних комітетів із стандартизації:
  - ТК 302 «Енергоефективність будівель і споруд»;
  - ТК 303 «Будівельні конструкції»;
  - ТК 304 «Захист будівель і споруд»;
- та підкомітетів:
  - ПК 8 «Агропромислове будівництво» в ТК 310 «Промислове будівництво»;
  - ПК 3 «Ціноутворення та нормування наукових та науково-технічних робіт у будівництві» в ТК 311 «Ціноутворення та кошторисне нормування у будівництві».

Базові напрями складають основу науково-технічної діяльності Інституту, а саме:

1. Розвиток нормативної бази будівельної галузі.
2. Дослідження та впровадження нових будівельних конструкцій в житловому, громадському та промисловому будівництві.
3. Будівництво в складних інженерно-геологічних умовах та геотехнічні аспекти проектування, будівництва та експлуатації споруд.
4. Сейсмостійке будівництво.
5. Перетворення об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему за міжнародним проектом «SIP».
6. Надійність і безпека будинків та інженерних споруд.
7. Енергоефективність будівельних об'єктів.
8. Будівельна акустика.
9. Оцінка відповідності будівельних матеріалів, виробів та конструкцій.
10. Економіка та ціноутворення науково-технічної діяльності в будівельній галузі.

За базовими напрямами визначені такі Стратегічні напрями та цілі науково-технічної діяльності ДП НДІБК:

1. Технічне регулювання у будівництві: розвиток нормативної бази будівельної галузі, оцінка відповідності будівельних матеріалів, виробів та конструкцій.

Стратегічна ціль 1 – Європейська інтеграція будівельної галузі.

2. Будівельні аспекти економічної безпеки України: дослідження та впровадження нових будівельних конструкцій в житловому, громадському та промисловому будівництві; будівництво в складних інженерно-геологічних умовах та геотехнічні аспекти проектування, будівництва та експлуатації споруд; сейсмостійке будівництво; надійність і безпека будинків та інженерних споруд; будівельна акустика; економіка та ціноутворення в науково-технічній діяльності в будівельній галузі.

Стратегічна ціль 2 – Підвищення рівня науково-технологічної безпеки в будівельній галузі.

3. Перетворення об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему за міжнародним проектом «SIP».

Стратегічна ціль 3 – Зведення НБК, перетворення об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему.

4. Енергоефективність будівельних об'єктів.

Стратегічна ціль 4 – Енергозбереження та підвищення енергоефективності будівель і споруд.

Стратегічні напрями науково-технічної діяльності Інституту спрямовані на практичну реалізацію державної політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства та розвиток економічної діяльності інституту щодо:

- впровадження наукових досягнень в будівництво;
- модернізацію виробничого і випробувального устаткування для проведення наукових досліджень;

- удосконалення управління;
- забезпечення зростання планово-економічних показників діяльності інституту та стабільності виплати заробітної плати.

Особливо актуальною є проблема розвитку масового економічного енергоефективного домобудування.

До проблемних питань будівельної галузі відноситься велика ступінь зношеності основних фондів країни, як у виробничій, так і у невиробничій сфері, що зумовлює необхідність вжиття термінових заходів щодо підвищення безпеки експлуатації будинків і споруд, а також ефективних рішень з термомодернізації. Заходи, що передбачені в Стратегічному плані, та заплановані науково-дослідні роботи сприятимуть забезпеченню населення України енергоефективним та комфортним житлом.

Важливою проблемою є переорієнтація галузі з імпортних будівельних матеріалів на вітчизняні, підтримка вітчизняного виробника та підвищення конкурентоспроможності будівельної продукції. Необхідно провести цикл науково-експериментальних робіт щодо створення і впровадження ефективних несучих і огорожувальних конструкцій із застосуванням вітчизняної сировинної бази, в т. ч. пористих теплозахисних матеріалів, а також узагальнити досвід крупнопанельного будівництва житлових та промислових будинків із застосуванням прогресивних напрацювань у створенні нових конструктивних систем, матеріалів і технологій. Слід створити конструктивні системи для зведення доступного та соціального житла з використанням виробничих потужностей домобудівних комбінатів, місцевих матеріалів та нових технологій.

Стабільність розвитку Інституту забезпечується інтелектуальним потенціалом та характеризується значним науково-практичним рівнем, ефективне використання якого забезпечує подальший розвиток інституту.

Інститут має достатній кадровий резерв та досвід у виконанні складних та комплексних робіт. За останні роки збільшився власний інтелектуальний капітал за рахунок збільшення кількості молодих вчених віком до 35 років, що є запорукою неперервності розвитку наукових шкіл, започаткованих в Інституті. Подальша кадрова робота буде направлена на збільшення кількості науковців, що мають науковий ступінь.

Економічна стабільність, як фінансова так і економічна стійкість базується на можливості розвивати та адаптувати науковий потенціал Інституту до потреб, які диктує будівельний ринок та необхідне фінансово-економічне забезпечення.

Стратегічним планом передбачається зміна акцентів за напрямками діяльності, пов'язана зі:

- зменшенням наукових та науково-технічних робіт на стадії проектування Нового Безпечного Конфайменту на ЧАЕС;
- збільшенням робіт щодо забезпечення міцності та надійності будівель в сейсмічно-небезпечних районах та в складних інженерно-геологічних умовах;
- збільшення обсягів досліджень з питань ре-

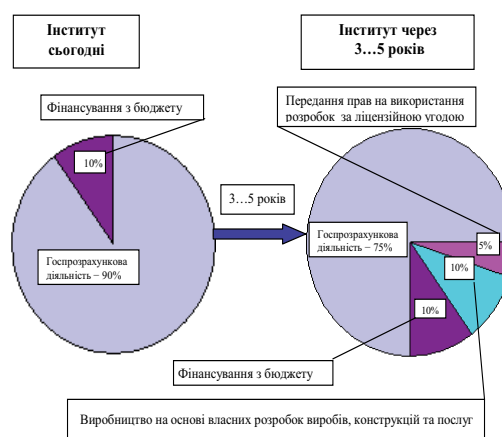

Рис. 1. Стратегічна модель розвитку Інституту на найближчі 3 ... 5 років

сурсозбереження, енергозбереження, шумозахисту, акустики та «Зеленого будівництва»;

- збільшення обсягів робіт з науково-технічного супроводу впровадження інноваційних конструктивних та технологічних рішень.

Окремі науково-технічні роботи та зростання їх обсягів будуть спрямовані на виконання :

- Державної програми «ДОСТУПНЕ ЖИТЛО»;
- Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні;
- Державної цільової програми цивільного захисту на 2009-2013 роки;
- Державної цільової соціальної програми забезпечення пожежної безпеки на 2012-2015 роки»;
- Галузевої програми підвищення енергоефективності у будівництві;
- Державної науково-технічної програми "Ресурс";
- комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду;
- комплексної програми збереження архітектурної та містобудівної спадщини;
- подовження ресурсу експлуатації будівель і споруд атомних, теплових електростанцій, гідротехнічних споруд та ін. особливо відповідальних будівельних об'єктів.

Комплексність виконання наукових досліджень: «наукова гіпотеза – лабораторні та польові дослідження та випробування – проектування – виготовлення дослідних зразків – відпрацювання технологій виготовлення – технологій зведення – супровід впровадження інновації – супровід та забезпечення неруйнівного контролю під час експлуатації – подовження ресурсу об'єкту будівництва – супровід робіт з виводу з експлуатації» забезпечує фінансову стабільність інституту та за умови модернізації обладнання і програмного забезпечення дозволить розширити сферу замовлень та вчасно реагувати на кон'юнктуру ринку. На основі маркетингових досліджень щодо затребуваності наукових розробок в будівельній галузі на наступні п'ять років розроблено стратегічну модель розвитку інституту з урахуванням перерозподілу потенційних джерел прибутку (рис. 1).

Буде змінено характер призначення виробничих та офісних приміщень із збільшенням питомої ваги випробувальних лабораторій (рис. 2).

Функціональними складовими економічної безпеки інституту прийняті:

1. Фінансова складова - досягнення найбільш ефективного використання власних ресурсів.
2. Інтелектуальна і кадрова складові - розвиток інтелектуального потенціалу інституту, ефективне управління персоналом.
3. Техніко-технологічна складова - рівень застосування технологій, що відповідають сучасним світовим аналогам щодо оптимізації витрат ресурсів.
4. Політико-правова складова - правове забезпечення діяльності інституту і дотримання чинного законодавства.
5. Інформаційна складова - інформаційно-аналітичне забезпечення всієї діяльності інституту.
6. Екологічна складова – сприяння мінімізації забруднення довкілля.
7. Силова складова - забезпечення фізичної безпеки працівників інституту і збереження його майна.

ДП НДІБК за 70 років існування не змінював форми власності і за основними економічними показниками входить до підприємств, що стабільно розвиваються.

Реалізація Стратегічного плану дозволить:

- зберегти і консолідувати науково-технічний потенціал інституту, зміцнити роль інституту щодо вирішення на належному професійному рівні актуальних проблем будівельної галузі через удосконалення нормативної бази, здійснення науково-технічного супроводу проектування та будівництва, розроблення і впровадження інноваційних технологій виробництва конструкцій і матеріалів та зведення будівель і споруд;

- забезпечити моніторинг реалізації стратегічних напрямів інноваційного розвитку будівельної галузі, сприяти ефективній роботі будівельного комплексу, покращити нормативно-правове регулювання взаємовідносин між Інститутом та державними органами, замовниками, інвесторами, проектними і будівельними організаціями;

- створити і впровадити в практику проектування і будівництва наукоємні проекти, ефективні конструкції, матеріали, інженерні технології і обладнання;

- здійснювати найважливіші прикладні та експериментальні дослідження, як основу інноваційного розвитку будівельної галузі, розробляти державні і регіональні програми за напрямками діяльності Інституту;

- створювати нормативно-правові акти з питань проектування, будівництва та експлуатації будівель і споруд, привести національні будівельні норми до європейських;

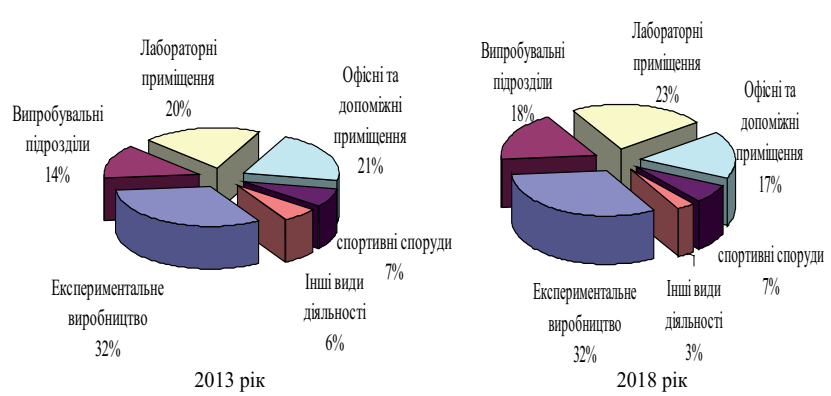

Рис. 2. Розподіл робочих площ інституту за видами використання

- розпочати, спираючись на міжнародний досвід, розроблення ефективних архітектурно-конструктивних рішень, удосконалювати теоретичну, розрахункову та практичну базу створення нових конструктивних систем будівель і споруд;

- провести цикл науково-експериментальних робіт щодо створення і впровадження ефективних несучих і огорожувальних конструкцій із застосуванням вітчизняної сировинної бази, в т. ч. пористих теплозахисних матеріалів;

- узагальнити досвід крупнопанельного будівництва житлових та промислових будинків із застосуванням прогресивних напрацювань у створенні нових конструктивних систем, матеріалів і технологій;

- розробити нові конструктивні системи житлових і громадських будинків, в т.ч. висотних, для зведення в складних інженерно-геологічних та сейсмічних умовах, а також у щільній міській забудові;

- створити конструктивні системи для зведення доступного та соціального житла з використанням виробничих потужностей домобудівних комбінатів, місцевих матеріалів та нових технологій;

- впровадити ефективні рішення з термомодернізації існуючих будинків, зменшити споживання теплової енергії у 2...3 рази;

- розробити нові технологічні рішення з улаштування ґрунтових основ та фундаментів будинків і споруд, методи освоєння ділянок, раніше малоприсаєднаних для забудови через складні інженерно-геологічні умови та ін.;

- створити умови для збереження і підготовки кадрів найвищої кваліфікації.

Реалізація запланованих заходів Стратегічного плану буде щорічно уточнюватися в планах робіт Інституту. Контроль виконання Стратегічного плану буде забезпечуватися керівництвом інституту з розглядом окремих заходів на засіданнях Науково-технічної ради.

Стратегічний план спрямований на підвищення науково-технологічної безпеки України, безпеки проживання населення, підвищення рівня енергоефективності у будівництві, підвищення конкурентоспроможності будівельної науки та підвищення ефективності науково-технічної діяльності в будівельному комплексі.